

УДК 378.016.687

ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОБРОБКИ НОВИХ ТЕКСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ЯК СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Рукасова С.О., Масло О.І.

Донбаський державний педагогічний університет

Стаття присвячена актуальній проблемі підвищення якості професійної підготовки студентів, що навчаються за спеціальністю 6.010104 Професійна освіта. Досліджено необхідність ознайомлення студентів з особливостями обробки нових текстильних матеріалів. Представлено методичні рекомендації щодо розкрою, пошиття швейних виробів виготовлених з тканин з покриттям, дволицьових, ворсових, прозорих та в'язаних полотен. Вказано на особливості волого-теплової обробки швейних виробів виготовлених з тканин з покриттям, дволицьових, ворсових, прозорих та в'язаних полотен.

Ключові слова: розкрій, тканини, прасування, пошиття, трикотажні полотна.

Постановка проблеми у загальному вигляді, та її зв'язок з важливими науковими чи практичними задачами. Науково-технічний прогрес сьогодні охоплює всі галузі суспільно-виробничої діяльності людини та суттєво впливає на збільшення вимог до підготовки майбутніх фахівців.

Важливим напрямком у системі професійної освіти є вивчення технології виготовлення виробів, початковим етапом якої є виробниче навчання. У курсі виробничого навчання студенти отримують теоретичні знання та практичні вміння з процесу виготовлення швейних виробів, які необхідні для втілення у майбутній професійній діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, на які посилається автор. Проблема формування професійних умінь є однією з актуальних у сучасній педагогічній практиці.

У працях О. Абдуліної, Н. Кузьміної, І. Огородникова, П. Підкасистого, К. Платонова, З. Рубінштейна, Л. Спірина та ін. знайшли відображення методичні та методологічні основи формування професійних умінь і навичок.

Грунтовно розглядалися у роботах Р. Гуревича, А. Лигоцького, С. Сисоевої, Я. Цехмістра та ін. концептуальні засади професійної підготовки майбутніх фахівців.

Принципи організації навчального процесу відображено в працях О. Христіанова, А. Вихруца, С. Дем'янчука, Н. Слюсаренко та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячена стаття. Розвиток асортименту текстильних та нетекстильних матеріалів, його розширення та оновлення відповідно до зміни одягу, кон'юнктури ринку потребують їх постійного дослідження та вивчення. З огляду на вище викладене метою статті є обґрунтування актуальності проблеми обробки нових текстильних матеріалів у курсі виробничого навчання та розробка методичних рекомендацій з виготовлення швейних виробів з тканин з покриттям.

Виклад основного матеріалу дослідження с повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Особливості обробки швейних виробів визначаються особливостями матеріалів з яких вони виготовляються.

Тканини з ефектом металік, блискучим лаковим покриттям чи гумовані обробляються в основному однаково.

При розкроюванні для фіксування деталей викрійки на тканині з покриттям користують-

ся клейовими смужками тому, що на лицьовому боці тканини з покриттям від голки залишаються проколи. Навкруги деталей паперової викрійки викреслюють на тканині припуски крейдою, олівцем чи ручкою. Припуски повинні бути однакової ширини. Для розкрою використовують дисковий ніж та спеціальну підложку.

Для переведення контурів викрійки та розмітки користуються копіювальним папером та ручкою чи тупою стороною ножа, бо від копіювального колеса з зубчиками на тканині можуть залишитися сліди.

Мітки суміщення чи розрізів розмічують короткими надсічками у області припусків. Вздовж ліній, які повинно бути видно з лицьового боку прокладають тонкою голкою великі стібки.

При роботі з тканинами, які мають покриття, необхідні клейові олівці з допомогою яких виконують «зметування». Можна приклеїти, наприклад, застібку-блискавку перед її пришиванням чи припуск на підгин низу, відгортавши його на зворотній бік. А перед тим як користуватись олівцем, слід зробити пробу на клаптику тканини. Деякі клейові олівці вміщують розчинники, що можуть пошкодити покриття [5, с. 35].

Сколюють деталі крою, які треба зшити, лицьовими сторонами тільки у зоні припусків на шви чи зкріплюють деталі крою канцелярськими скріпками. Якщо неможливо відмовитись від зметування, то прокладають зметувальні стібки по припусках на шви впритул до ліній швів.

У машину встановлюють тонку голку № 70. Довжина стібка – 2,5-3,0 мм. Дуже маленькі стібки залишають на тканині перфорацію і тканина вздовж швів може порватись.

Декоративні шви завжди прокладають з лицьової сторони тканини. Але є тканини з таким покриттям, по якому навіть тефлонова лапка дуже погано ковзає. У цьому випадку доречно використовувати дрібнозернистий спеціалізований папір. Смужку паперу необхідної величини накладають на лицьовий бік деталі шорсткою стороною вниз так, щоб її край співпадав зі швом [5, с. 36].

Для виконання закруглених декоративних строчок можна використовувати відповідні шаблони.

Стосовно волого-теплової обробки тканин з покриттям то її слід проводити тільки при нагальній потребі зі зворотнього боку помірно нагрітою праскою, при передньому пробному прасуванні шматочка тканини [1, с. 127].

Дволицьові тканини складаються з двох шарів з'єднаних між собою та мають два лицьових боки.

Викроюють деталі з таких тканин з припусками по всіх зрізах шириною 1-1,5 см.

Якщо виробу мають лацкани, то шари тканини вздовж країв лацканів, вздовж зрізів бортів, нижнього зрізу пілочок та спинки розділяють на глибину близько 2,5-3,0 см. Для цього слід обережно розрізати з'єднувальні нитки між шарами. Розділяють шари тканини один від одного на пілочках вздовж бічних та плечових швів. У тому випадку, коли спинка виконується з середнім швом, шари тканини розрізають вздовж середнього шва. На комірі, рукавах та кишнях розділяють шари тканини по контуру.

При пошитті запрасовують на зворотній бік припуски вздовж зрізів лацканів, зрізів бортів, нижніх зрізів пілочок та спинки, а також рукавів та зшивають вручну у дзеркальному відображенні впритул до розміченої лінії бічного шва, середнього шва спинки та швів рукавів. Вколюють голку вздовж одного зрізу та виводять її на відстані близько 3 мм від зрізу. Точно так вколюють голку навпроти місця виходу вздовж іншого зрізу. Виводять голку вздовж зрізу [5, с. 38].

Для з'єднання деталей використовують запошивний шов. Деталі складають лицьовою стороною до лицьової, виконують шви; при цьому шви вздовж зрізів, у яких розділили шари тканин, виконують, захоплюючи тільки зовнішній шар тканини. Середній шов спинки та бічні шви починають виконувати від нижнього зрізу, при цьому звертають увагу на те, щоб не зсувались нижні зрізи. Припуски швів запрасовують на деталь, шари якої розділені. Припуски швів зрізають ступенями: верхній до ширини 0,5 см, середній до ширини, нижній до ширини 1 см. При виконання шва накладають незахоплений шар тканини зверху припуску, підгортають, приколюють вздовж лінії шва та пришивають вручну.

Коли в одному місці зустрічаються два шва, наприклад шов рукава та шов втачування рукава, то один зі швів, а саме: шов рукава, слід виконувати як плаский шов. Для цього складають рукав уздовж, зшивають зрізи припусків одного шару тканини. Припуски розпрасовують. Припуски іншого шару підгортають та зшивають у стик вручну маленькими стібками [5, с. 39].

Тканини стрейч вміщують пружні нитки, наприклад, лайкру. Завдяки цьому після розтягування тканини стрейч отримують попередню форму. Вони підходять для одягу, який сидить на фігурі щільно, але не заважає вільному руху. Ткани матеріали з лайкрою розтягуються у одному або двох напрямках.

Моделі, передбачені для тканин стрейч, слід шити саме з них.

При розкрої звертають увагу у якому напрямку розтягується тканина. Ідеальна тканина для брюк – та, що розтягується у двох напрямках. Для вузьких спідниць та облягаючих жакетів підходять тканини, які розтягуються у поперечному напрямку.

Для розмітки ліній швів користуються колісчатком з пластиковими зубчиками чи тупим боком ножа.

Температура нагріву праски визначається складом тканини. Суміші волокон віскози та лай-

ки, чи синтетики та лайкри не витримують великого нагріву. Прасують такі тканини ледь теплою праскою та якомога рідше. Шовк з лайкрою також потребує помірно нагрітої праски. На відміну від них бавовна з лайкрою чи вовна з лайкрою можна прасувати через вологий пропрасовувач. Однак з початку обов'язково треба зробити пробу праскою та подивитись, зберігається структура та пружність тканини.

Тканини з еластаном можуть давати сильну усадку при прасуванні. Тому перед розкромом треба розпрасувати всю тканину повністю. Якщо цього не зробити, то при пошитті виріб може стати хвилястим, так як деталі, що були розпрасовані, дали усадку.

Прокладками дублюють лише ті деталі, які не повинні розтягуватися: коміри, манжети, край зрізів та борта. Для тканин, які погано переносять прасування використовують флізелін G 785; для тканин, які можна прасувати з паром – флізелін G 405.

При пошитті користуйтеся голкою для джерсі, а ще краще – голкою для тканин стрейч. Обидві голки мають злегка округле вістря, яке не пошкодить тонкі нитки лайкри.

Шви повинні залишатись еластичними. Краще всього використовувати крає-обметувальні машини. При відсутності таких машин виконують шви пласкою зигзагоподібною строчкою. При цьому слід звертати увагу на те, щоб натяг ниток не був занадто сильним. У багатьох швейних машин передбачені спеціальні види строчок для еластичних тканин [4, с. 278].

Матеріали тонкі, податливі, добре підкреслюють лінії фігури, тому при обробці полотен повинні зберігатись їх розтяжимість.

При розкроюванні звертається особлива увага на напрямок петельного стовпчика. Як правило, петлі направлені вздовж полотна, тобто вздовж пругу. Позначений на лекалах напрямок нитки основи відповідає напрямку петельного стовпчика.

Лекала розкладають на полотні так, щоб нижній край були направлені в один бік, оскільки через структуру трикотажного переплетіння колір полотна у одному напрямку здається більш матовим, ніж у іншому.

Розкроюючи полотно крупної в'язки користуються шпильками із скляними чи пластиковими головками, так як вони не прослизують через петлі.

При копіюванні контурів ліній швів можна переносити за допомогою копіювального колеса чи копіювального паперу.

Щоб коміри, обшивки та манжети зберігали форму, застосовують м'які прокладкові матеріали. При вишиванні рукавів зрізи пройм не будуть розтягуватись, якщо укріпити її прокладкою.

Зшивати деталі слід спеціальною голкою з закругленим вістря, яка не пошкоджує петлі полотна. Трикотажне полотно зберігає свою еластичність, якщо шви виконувати зигзагоподібною строчкою (довжина стібка близько 3 мм, ширина 0,5-1,0 мм). Можливе використання швейних машин, що утворюють еластичний шов [3, с. 10].

При зшиванні плечових зрізів використовують прокладку – стрічку (кантенбанд) шириною 2 см.

Дуже м'які в'язані полотна з крупними петлями зшиваються краще, якщо на нижню деталь

припрасувати по лініям швів прокладку флізелін формбанд.

Припуски на шви та підгин обметують зигзагоподібною чи крає обметувальною строчкою, прокладаючи нитку. Потягнувши за яку, можна стягнути краї до першодовжини, а потім припрасувати.

Петлі застібки виконати легше, якщо використати шматочок органзи. Полотно при цьому не перекошується, а петля додатково укріплюється. Залишки органзи зрізають впритул до стібків.

Місце розташування ґніпок обов'язково укріплюють прокладкою.

Правила догляду за трикотажними та в'язаними полотнами залежить від складу волокон. Бавовняні та синтетичні волокна можна прати. Основне правило: чим крупніші петлі, тим обережніше слід поводитися з трикотажним полотном. Джерсі та в'язані полотна з високоякісної натуральної пряжі підлягають хімічному чищенню [4, с. 277].

Усі види оксамитових тканин, від бавовняної до шовкової, таких як шеніль та нікхі (оксамит на трикотажній основі) мають загальні особливості. Покриваючи поверхню тканини ворс диктує свої умови та робить такі матеріали чуттєвими до певних видів обробки. Всі ворсові тканини характеризуються напрямом ворсу. Тому всі деталі викрійки повинні розкладатись на тканині в одному напрямку; тобто, нижні краї всіх деталей викрійки повинні бути звернені в один бік.

Основне правило говорить, що тканини з довгим ворсом розкроюють проти ворсу, а тканини з коротким ворсом – за ворсом.

Перед тим як переводити лінії швів на тканину за допомогою копювального стібка слід зробити пробу. Існує проблема відбиття ліній на лицьовому боці тканини. У такому випадку вдаються до прокладання зметувальних стібків.

Перед прасуванням роблять пробу праскою на клаптику тканини. Температура нагріву праски визначається видом тканини: наприклад, бавовняний оксамит переносить високу температуру, в той час, як шовковий оксамит чи синтетичні оксамитові тканини – ні [2, с. 351].

Тканини з високим ворсом прасуються з паром, тканини з гладко лежачим ворсом – без пару. Праску ведуть по тканині майже без натиску.

Дуже важливим є підбір правильної підложки для прасування. Краща підложка – клаптик оксамиту, покладений ворсом уверх на прасувальну дошку. Тонкі ворсинки тканини проходять між ворсинками підложки та менше зминаються. Можна також використовувати махрове простирadlo. Ідеальною є прасувальна дошка з дртоною щетиною [1, с. 356].

Для зметування використовують тільки тонкі нитки та голки з бездоганим вістрям.

При зшиванні деталей ворс легко ковзає по ворсу. Тому поперек ліній шва вколюють голки чи зметують деталі косими стібками. Потім зшивають деталі на машині прокладаючи строчку по можливості у напрямку ворсу.

Сліди розпорених швів залишаються на багатьох видах оксамиту. Тому, перед тим, як приступити до роботи, слід спробувати спочатку на клаптику тканини, як вона себе веде при пошитті.

Для кращого переміщення тканини у швейних машинах використовують тефлонові лапки.

Розпорюючи зметувальні строчки можна пошкодити ворс, тому зметувальну нитку не витягують зразу, а розрізають стібком за стібком, видаляючи нитки.

При обметуванні петель на тканину та під неї накладають органзу. Такі ворсинки не будуть попадати у швейну машину, а лапка буде ковзати краще. Після обметування петель обережно зрізають органзу близько до стібків. Цей спосіб дає ще одну перевагу: завдяки додатковій прокладці петлі стають більш міцними [5, с. 39].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальшого розвитку в цьому напрямку. Таким чином, отримання здобувачами вищої освіти знань та навичок з обробки швейних виробів з нових текстильних матеріалів сприяє розвитку майстерності, професіоналізму майбутніх фахівців та є необхідною складовою професійної підготовки.

Подальше вивчення властивостей нових текстильних матеріалів дасть можливість розглянути проблему в більш широкому аспекті.

Список літератури:

1. Амирова Э.К. Технология швейного производства: Учеб. пособие для сред. проф.-учеб. заведений / Э.К. Амирова, А.Т. Труханова, О.В. Сакулина, Б.С. Сакулин. – М.: Академия, 2004. – 480 с.
2. Крючкова Г.А. Технология и материалы швейного производства / Г.А. Крючкова. – М.: Академия, 2003. – 378 с.
3. Мойсеенко Ф.А. Основы будови і комп'ютерного дизайну трикотажу.: Навч. пос. / Ф.А. Моисеенко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 360 с.
4. Труханова А.Т. Технология женской и детской легкой одежды / А.Т. Труханова. – М.: Академия, 2000. – 416 с.
5. Особые материалы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.burdastale.ru

Рукасова С.А., Масло Е.И.

Донбасский государственный педагогический университет

ИЗУЧЕНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ ОБРАБОТКИ НОВЫХ ТЕКСТИЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ КАК СОСТАВЛЯЮЩЕЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО СПЕЦИАЛИСТА

Аннотация

Статья посвящена актуальной проблеме повышения качества профессиональной подготовки студентов, которые обучаются по специальности 6.010104 Профессиональное образование. Исследована необходимость ознакомления студентов с особенностями обработки новых текстильных материалов. Представлены методические рекомендации по раскрою, шитью швейных изделий, изготовленных из тканей с покрытием, двухлицевых, ворсовых, прозрачных и вязаных полотен. Указано на особенности утюжки швейных изделий, изготовленных из тканей с покрытием, двухлицевых, ворсовых, прозрачных и вязаных полотен.

Ключевые слова: раскрой, ткани, утюжка, пошив, трикотажные полотна.

Rukasova S.A., Maslo E.I.

Donbass State Pedagogical University

STUDY OF PECULIARITIES OF PROCESSING OF NEW TEXTILE MATERIALS AS A COMPONENT OF PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE SPECIALIST

Summary

The article is devoted to the problem of improving the quality professional training of students enrolled in the specialty 6.010104 Professional education. Researched the necessity to acquaint the students with the peculiarities of processing of new textile materials. Methodical recommendation are presented on cutting out, sewing of sewing wares, made from fabrics with coverage, nap and knitted linens. It is indicated on the features of ironing of sewing wares, made from fabrics with coverage, nap and knitted linens.

Keywords: cutting out, fabrics, ironing, sewing, knitted linens.